

אף בפסול קל. הוא משום דאלו שלמדו ונתקדשו בקדושת התורה אף שנתקלקלו ח"ו יש להם יותר תקנה, שיותר עלולין לשוב אף שחטאם חמור ביותר, אבל אלו שלא נכנסו כלל בלמוד התורה אף שחטאם קל אינם עלולים לשוב כלל. ולכן יראה כל אדם ללמד את בניו אף שלפי השערתו לא יתגדל בתורה, כי אף כל שהוא תורה מציל ומועיל לתשובה. ובמק"א בארתי שזהו חיוב התורה ללמוד אף כשידע ברור שלא יתגדל בתורה, כמ"ש בבאור דרשת ראב"ע בהקהל בתחילת חגיגה.

ועשית מזבח מקטר קטרת וגו' [ל א]. מה דשלשה הכלים ארון שלחן ומנורה נצטוה משה קודם המשכן והמזבחות אח"כ. נראה דכשבונים בנין צריך לידע למי נבנה זה, שגם למשכן צריך לידע איזה עיקר השראת שכינה יהיה במשכן שלצורך זה יבנו המשכן, שלזה צוה השי"ת תחלה הארון שהוא התורה והשלחן שהוא צדקה וגמ"ח, אבל על זה צריך שיעיינו היטב באספקלריא מאירה לידע התורה לאמיתתה שלא יטעו בה וללמוד אצל רבנים מובהקים שיש לסמוך על קבלתם ועל חכמתם, וכן בצדקה ליתן למי שהוא רצון השי"ת ולא להיפוך, שע"ז הוא המנורה להאיר בתורה ובשלחן שיהיו כדין וכהאמת. ועיין בב"ב [ח ב] שעל קרא והמשכילים יזהירו כוהר הרקיע אמר זה דיין שדן דין אמת לאמתו וגבאי צדקה, משום שבתרוייהו צריך לבקש שיהיה לאמיתתן תורה וצדקה, וכמאמרם בתורה זכה הוא סם חיים לא זכה הוא ח"ו להיפוך [יומא עב ב]. וכן בצדקה זכה הוא לצדקה הוגנת לא זכה ח"ו להיפוך [ב"ב ט א], לכן כשהם לאמיתתן השכר הוא כוהר הרקיע.

שם מה שציווי עשיית מזבח הקטרת נאמר אחר כל עניני המקדש, ואף אחר ציווי המלוואים. נראה כי כשהיו הבכורים כהנים לא היו יכולים להקטיר קטרת, אלא רק כשנתכהן

אף ובניו יכלו להקטיר קטרת. וכן חזינן שהדלקת הנרות היה שייך רק לאהרן, שאף קודם שנאמר ואתה הקרב [לעיל כח א], כבר נאמר הציווי שאהרן ובניו ידליקו הנרות [לעיל כז כא], כדבארתי במק"א שהוא מטעם שהדלקת הנרות היא האורה היוצאה משם לכל העולם כולו, שהוא להורות לישראל דברי השי"ת ותורתו, ובוה זכה אהרן שנאמר עליו יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל [דברים לג י], ולו ניתנה גם מצות קטרת, משום שענין קטרת הוא שצריך ת"ח להריח מרחוק מה טוב לעניני התורה ומה יכול להזיק, כהא דברא השי"ת ענין הריח שהוא הצלה מכמה מחלות ומיתות ח"ו, שכשמריח דבר שנתקלקל אינו אוכל, ואם לא היה מריח היה אוכל והיה ניזוק ומת, וכן בכמה דברים כידוע, כן צריך להריח בעניני תורה ומצות להבין מי הוא אדם שראוי להתחבר אליו ומי אינו ראוי, אף שנדמה שהוא איש חשוב. ולכן ניחא מה שהדלקת והטבת הנרות ומצות הקטרת היו בעת אחת, כמפורש בהיטיבו את הנרות יקטירנה, ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה [להלן ז].

בבקר בבקר בהיטיבו את הנרות יקטירנה, ובהעלות אהרן וגו' יקטירנה [ל ז]. מה שקטרת הוא בעת הדלקת והטבת הנרות, י"ל משום שאף שהוא דבר שנעשה בחשאי מ"מ ^{אוצר החכמה} היה ניכר זה בעולם דהיה הריח הולך עד יריחו ולא נצטרכו לבסס בירושלים [יומא לט ב]. והלמוד מזה שהאדם כשהוא מתנהג ע"פ דרך התורה בכל כוחו שיודע שרק זהו עיקר חיי העולם, או אף שאינו דורש כלום, למדין ממנו אף למרחוק, וכהא דשמואל [ש"א יט יח] שדוד ברח אליו ושלח שאל שליחים ואף הוא עצמו הלך, ועוד מרחוק התחילו להתנבאות, וישבו שם בשלום ושלוח עם דוד, כי אצל שמואל ליכא קנאה ושנאה, משום שבראיית פני שמואל ודרכיו נעשים מושפעים

עיקר ענין החג, וזה אינו עיקר ואף לא טפל. וצ"ל שהלמוד מזה הוא שלא יחשוב האדם כשנתן לו השי"ת שפע ברכה שכבר הוא בידו ואי"צ לתשועת ה', אלא צריך להרגיש שכמו שצריך להתפלל אל השי"ת קודם שנתן, כמו כן אחר שנתן לו, שעדיין אין ידוע גורלו, כמו שהיה להמן שאף שהגורל היה לטובתו מ"מ היה אח"כ להיפוך לרעתו אלא לטובת היהודים, וזהו עיקר גדול באמונה שיש ללמוד מחג זה, ולכן שם זה נאות לו יותר מהכל.

מחייב אינו לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי [מגילה ז ב]. יש לפרש שהרי צריך האדם להתקרב לתורה וליראת ה' ע"י למודו שהוא ברוך מרדכי שלימד לתלמידיו וידעו דרך ה', אבל כשאין האדם מתבונן ונעשה חוטא ח"ו צריך להתקרב ע"י גזרות הרשעים, כמה שאמר ופרעה הקריב [שמו"ר כא ה], וזהו ע"י ארור המן שגדולה הסרת טבעת יותר ממ"ח נביאים [מגילה יד א], אבל מדרגה זו היותר פחותה ואין רצוננו ולא רצון השי"ת שיהיה ע"י זה, וגם אין תועלת גדולה מזה, אף שרבים יתקרבו להשי"ת, אבל עלול כשתעבור הצרה שיחטאו עוד הפעם ח"ו, אבל ע"י למוד התורה מהחכמים אף שאין כל כך רבים, מ"מ אלו העובדים את השי"ת הם גדולים וקבועים לעולם בצדקתם, וישתה עד דלא ידע החלוק בזה.

ללכת בדרכיו דרך האמת, ונמצא שקטרת שבחשאי יכול להשפיע כמו מנורה המאירה למרחוק.

שם הקטרת צריך להקטיר יחד עם הטבת הנרות והדלקת הנרות. והכונה בזה שהוא להורות כי הת"ח שמאיר לעולם בתורתו צריך שיהיה בו חוש הריח להבין מה זה נגד התורה אפילו שלא ניכר שום דבר לכאורה, צריך להבין דכל מעשה הרשעים המסיתים מתחלה נראים לאדם בשביל רמאותם כעושיין דברים טובים ומתחסדים, כדי שילכדו אנשים להאמין להם בכל דברי גבלותם, וע"ז צריך חוש הריח להבין רשעותם. ובמלך המשיח נאמר דמורח ודאין [סנהדרין צג ב], ואם לא היה כלל ענין זה בת"ח לא היה שייך שיהיה אף במלך המשיח, רק בנבואה, ולא משמע שהוא בנבואה, ואולי אין דגין בנבואה, כי השי"ת נתן תורה לדון ולא יגלה מי הוא החייב בנבואה, אבל הוא יגיע למדרגה היותר גדולה שיש בזה לכל ת"ח, אבל מקצת יש זה לכל ת"ח ויר"ש האמיתי.

פורים

שם פורים שנקבע ע"ש הפור [אסתר ט כו], צריך להבין הטעם בזה, דהשם הא אומר